

09 Sürün

2024

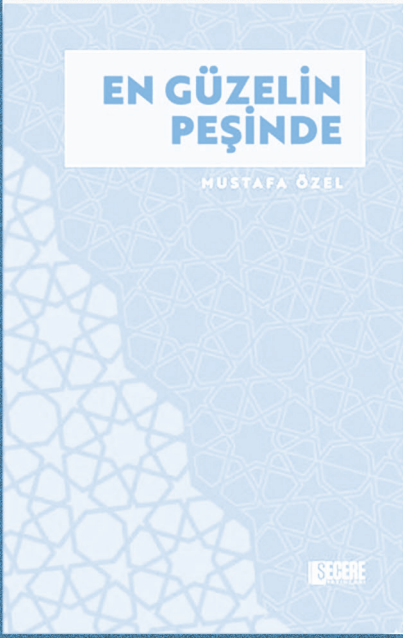
KASIM-ARALIK

İKİ AYLIK KÜLTÜR & EDEBİYAT DERGİSİ

MEHMET BULAYIR ŞEHNAZ FINDIK İNAN AYŞE ŞİMŞEK AYŞE ZÜLAL GÜNAY AYŞEGÜL
YOZGATLI FEYZA ŞİMŞİR FIRAT SELİM ZİREKOĞLU MERVE ATASOY MÜMTAZ ÖZLEN
ABDÜLMELİK BAYIR DİLARA BARUT GÖZDE ÇİMEN REYHAN ÖZSOY ZEYNEP RABİA AKTÜRE
ABDULLAH KOÇ EDANUR KAYA HİKMET ŞEYHANLIOĞLU RÜMEYSA AKMAN VİLDAN TEZEL

ŞECERE YAYINDA...

Kitaplara buradan ulaşabilirsiniz

ŞECERE
YAYINLARI

İMTİYAZ SAHİBİ

İnsan ve Medeniyet
Hareketi Adına:
Kemal Özden

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mehmet Bulayır

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Şehnaz Fındık İnan

EDİTÖR

Amine Kübra Coşkun

ALAN EDITÖRLERİ

Musa Yaşaroğlu
Zeyneb Betül Kavak
Ceyhan Balcı

GRAFİK TASARIM

Hanne Nur Özden

ÇİZİMLER

Hanne Nur Özden

ISSN

2980-2512

İki ayda bir yayınlanır.
Yerel Süreli Yayın.
Yazı ve reklamların içerik
sorumluluğu sahiplerine aittir.
Kaynak gösterilerek
alıntı yapılabilir.
Dergimize www.surgun.net
adresinden erişebilirsiniz.

Mavi Üzerine Konuşmak

Sevgili okur, bir düşünün lütfen, bizi günlük rutinlerimize, öğrenilmiş çaresizliklerimize hapseden, önümüze sürekli hedefler koyarak kendine tutsak eden, yalancı hazlarla, tatminlere oyalayan ne varsa fark etmenin, bu zalim gidişe bir dur demenin vakti gelmedi mi? Biraz yavaşlamalı, gözlerimizi şehrin parlak ve insanlığımızı iğva eden ışıklarından kaldırıp, maviyi fark etmeli değil miyiz?

Mazlum coğrafyaların acımasızca talan edildiği, siyah ve kızıla boyandığı, gökkuşağı renklerinin bile sapkınlar tarafından istismara uğradığı, hasılı bütün renklerin kirlenmekten payını aldığı; masumiyetin, ahlakın insafsızca tüketildiği bu çağda mavi üzerine konuşmak biliyorum kolay olmayacak.

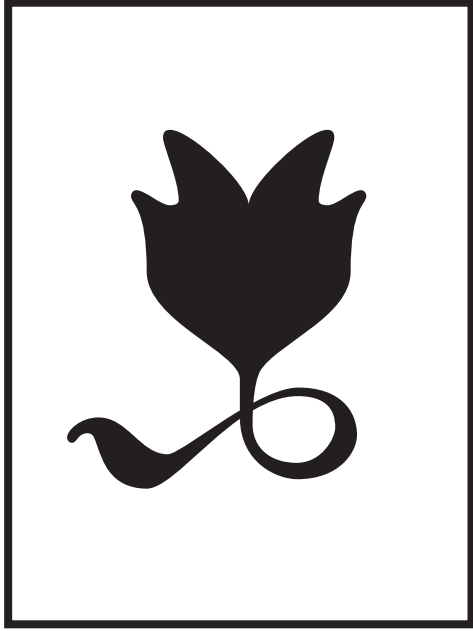
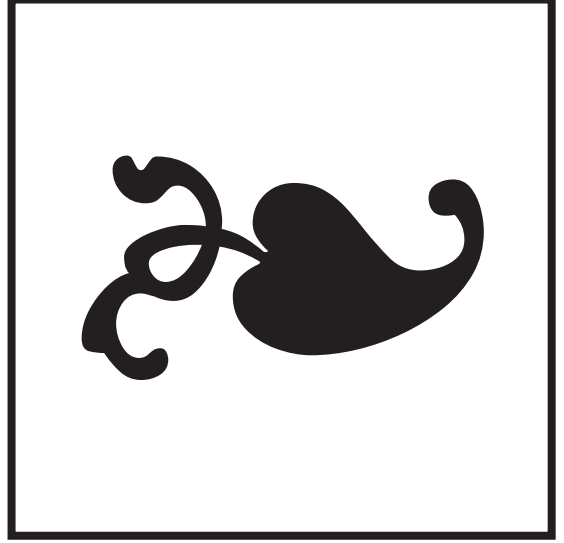
Ancak, susmak da çare değil. Her türlü istismara karşı, sesimizi yükseltiyoruz. Sürgün ekibi olarak, sizin de izlediğiniz üzere önce yedinci sayımızda “*Kapı*” dan çıktık, sonra sekizinci sayımızda “*Uçurtma*” yı havalandırdık ve belki de bir çoğumuz uçurtma sayesinde gökyüzünü fark ettik. Uçurtma önümüze uçsuz bucaksız, engin bir dünya serdi. Onca gürültünün kargaşasının içinde gökyüzünü, maviliği fark ettik. İşte bu yüzden dokuzuncu sayımızda “*Mavi*” teması ile karşınızdayız

Açık bir şekilde görüyoruz ki “*Mavi*” bizi özgürlüğe çağırıyor. İşte bu yüzdendir maviyi baş tacı edişimiz. Peki dillere pelesenk edilen şu özgürlük nedir? Hiçbir sınır, hiçbir kutsal ve yasak bilmemek yani bir başkaldırı bayraktarlığı mıdır? Elbette değil. Bizim lügatimizde özgürlük, insanın nefsinin çağrısına uyması değil, özüne dönmesi demektir. Özüne dönmeyen, yani fitratına, dolayısıyla Rabbine teslim olmayan insanın özgürlük adına heva ve heveslerine, dolayısıyla haz pazarlayan tüccarlara tutsak olması kaçınılmaz olacaktır.

İşte bu düşüncelerle Sürgün dergimiz bu sayısında sizleri maviliğe meftun olmaya, gökyüzünü yeniden keşfetmeye ve yıldızlara yoldaş olmaya çağırıyor. Sürgün ailesi olarak, bu ülkenin masmavi göklerinde, özgürce yol alıyor, yepyeni ufuklara yelken açıyoruz...

Her daim, yeni *Sürgün*lerde buluşmak üzere, hoşça kalın...

Mehmet Bulayır
GENEL YAYIN YÖNETMENİ

FLEURON yazıcı çiçeği olarak da bilinir, noktalama işareti veya tipografik kompozisyonlar için bir süs olarak kullanılan tipografik bir öge veya gliftir.

ŞEKİL 1 şiir

ŞEKİL 2 öykü

ŞEKİL 3 deneme

MEHMET BULAYIR	06
Gazzeli Annelerin Duası	
ŞEHNAZ FINDIK İNAN	07
Zambiyalı Şair	
AYŞE ŞİMŞEK	09
Ekmek	
AYŞE ZÜLAL GÜNAY	11
Täter	
AYŞEGÜL YOZGATLI	12
Bütün Aşk Şiirlerini Okumak Bir Anda	
FEYZA ŞİMŞİR	14
Gülün Rengi	
FIRAT SELİM ZİREKOĞLU	15
Şeytan Mızrakları	
MERVE ATASOY	16
Günebakan	
MÜMTAZ ÖZLEN	19
Gök Mavisi	
ABDÜLMELİK BAYIR	20
Artos'tan Doğan Ere'kten Batar	

DİLARA BARUT	22
İtminan	
GÖZDE ÇİMEN	24
Medeniyetine Tutunmaya Devam Edenler İçin...	
REYHAN ÖZSOY	27
Zehir	
ZEYNEB RABİA AKTÜRE	28
Mücahidsin Sen Mücahit Kal	
ABDULLAH KOÇ	35
Acziyetin Duygusu Hüzün, Rengi Mavidir	
EDANUR KAYA	36
Huzurlu Hülyaların Zuhuru	
HİKMET ŞEYHANLIOĞLU	39
Nice Mavi Günlere Uyanmak	
RÜMEYSA AKMAN	40
Nilüfer Sendromu	
VİLDAN TEZEL	42
Sırrın Dağıldığı	
HANNE NUR ÖZDEN	43
Kuş Günceleri: Mavi ve Göz	

MEHMET BULAYIR

Gazzeli Annelerin Duası

bir sonbahar sabahıydı,
dualarla yolculadığımız,
bahara döner diye kırlangıçlar,
dört mevsim geçti,
dönmediler.
kırıldı kolumuz kanatlarımız.
bir umut rüzgarına hasret rüyalarımız.

zaman, otuz beşi, beş geçiyor.
lakin sen geçemezsin,
dediler
burada da kalamazsın,
gitmelisin...
peki, biz nereye gidelim, bay çok bilen
güzergahlarımız işgal altında,
Sayenizde,
mülteci olmak da suç sayıldı.

ferman buyurdunuz,
dolar hariç, yeşil olamaz hiçbir izlek.
kan kırmızı olur ancak,
yeni doğan çocukların elleri.
yıkılan evlerimiz, safran sarısı.
yıl oldu, gökkuşağı görmeyeli.
Sadece, ölümden arta kalan,
bir cılız mavi.
kızımdan hatıra,
bir kırık toka.
oğlumdan miras,
bir yanık mektup.
bir de Ubeydenin duası
hasbinallah ve nimel vekil,

ŞEHNAZ FİNDİK İNAN

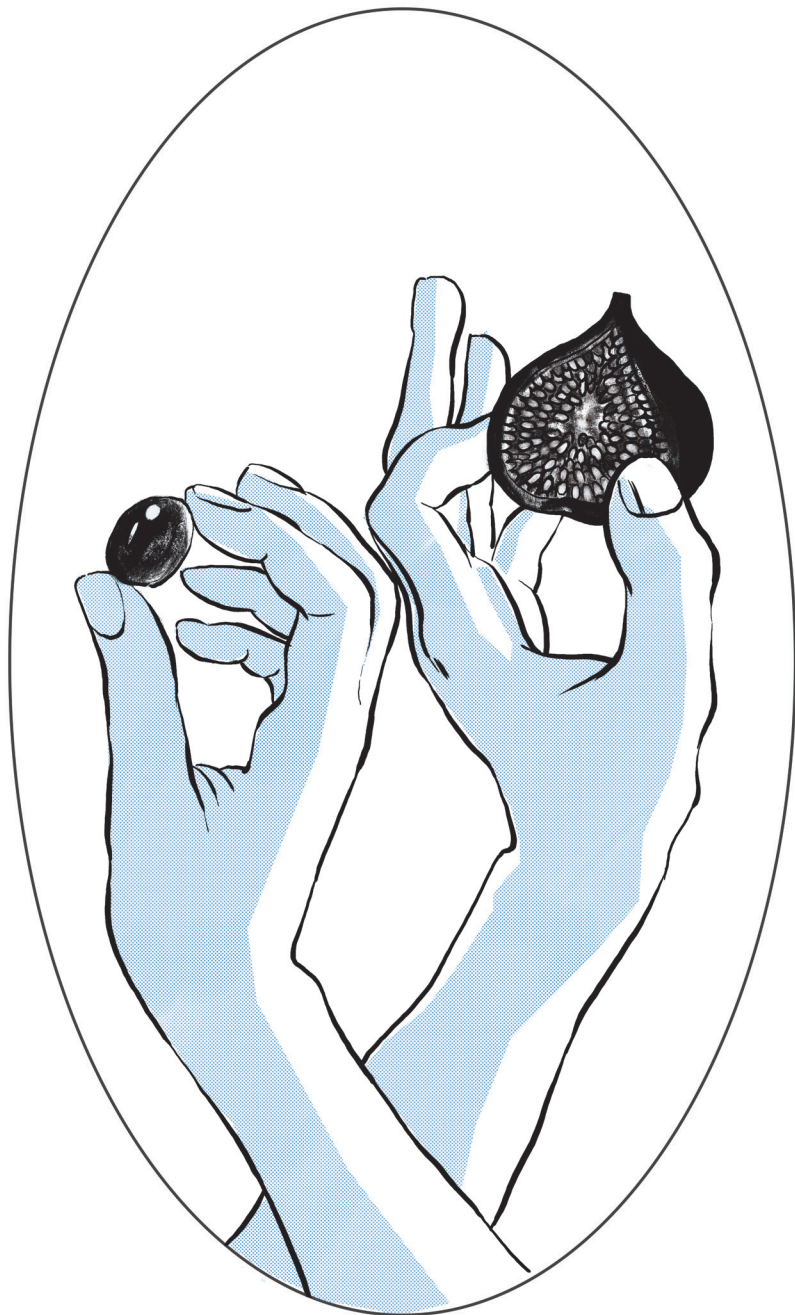
Zambiyalı Şair

sen hiç son sürat dünyadan aşağıya sürdün mü
altında tekeri patlak bisiklet kahkahalarla gülerken
cebinde rüzgara şarkı söyleyen çiçekler taşıdın mı?
sanki bu dünya seninmiş de hiç sana gülmemiş gibi
hayal ırmağı yokuşunda çıplak ayakla ritim tuttun mu mesela?
en güzel şarkıları, derdimi omuzlayan ayaklarımla söyledim ben
peki ya sen?

malabwe'den taşınmak istiyormuş dostum Zora,
hani herkes uyurken keçisiyle saklambaç oynadığım çocuk
hiç bilmediğim dualarla bazen beni de kutsuyor, ama korkma
söylemiyorum ona ibrahimin fısıltılarını
hiçbir fısıltının nasibi değil ya bir kalbin anahtarı
susuyorum onun dualarına da, gülesi geliyor ben susunca
aldırmıyorum.

şimdi sen konuş ve bana bildiğim yerlerden anlat
kızgınlığının senin dünyana mı benimkine mi bilmiyorum hala
bıçaklarını bile ve göğsüme esir olmuş canıma indir darbelerini
yıktığım yerden toparla kendini ve yüzüme bakmadan haykır bu kez
de ki “zambiyalı şair, keşke gitseydi senin gibi herkes”

seninle köşe bucak kaçabilirdik yaşamaktan
ayaklarımıza dolanmış keşkelerden kurtulabilseydik şayet
kapkara olmuş avuçlarımızla dua eder, amin çalardık yüzümüze
yüzümüz ellerimizden daha kirli olamazdı nasılsa
hele bir inansaydık uçurtmamızın arşa varacağına
bir bilseydik sevmekten ibaretti hayat
seninle kupkuru bir cennet bile dilerdim

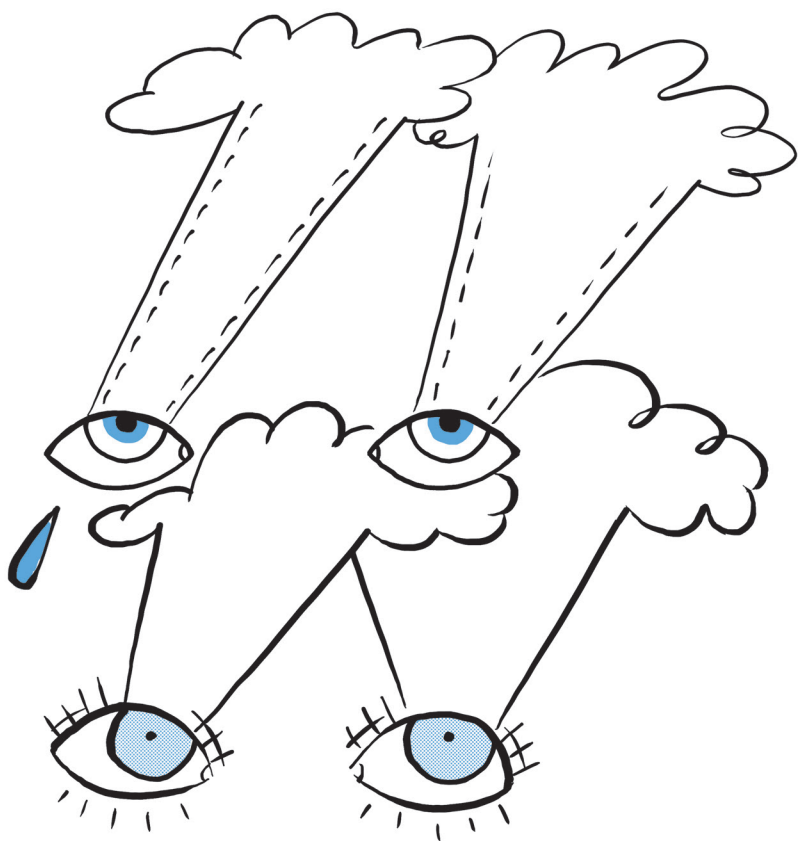

AYŞE ŞİMŞEK

Ekmek

işte bir Bâri'
gerisingeri kırların, güneş doğuruyor evimize
güzelliğinin yüzde birlik hissesini anneme vermiş
annem eliyle incir ve zeytin yediriyor kelimeme
ah
ben küstürdüm kır çiçeklerini kokularından
bir krallık düşünce
adım yazıldı sol bileğim tarafından

işte bir Melik
gerisingeri kalplerin, dost elinden çay koyduruyor
rüzgara kıyıl bir nakış çizdiriyor, yanaklarım için
gözlerimde, akdeniz, vahalar, cılgalar
ah
bir dünya ağrısına kalbimi iknalarken
o Melik
pastel bir krallıkta kucağını vadediyor

AYŞE ZÜLAL GÜNAY

Täter

*“und wenn du lange in einen Abgrund blickst,
blickt der Abgrund auch in dich hinein”*
Nietzsche

Kadırgadan evler, tepemde anlaşılmaz bir tını,
yabancı ellerde ufalanmaktan korunmuş soğuk yanığı gözlerim,
hepsi kaçacak bir gök arıyor
öyle bir gök ki, mavi yazgısı sanma hatasından,
hatası beyaz bulutları bilemekti maviliğinde..

Adım çıkıyor şehrin çapraşık duvarlarında
koyverdim ben de matem tasvire gerek kalmadan:
Aklı takatten düşürdüm!
Merceğim, bulanık sulara mavilik dileniyor,
sonunda çizgili bir entaride son buluyor

Yaz kızım işte vasiyetim!
Dilsiz canı sarsılmadı desinler şimşek çakışından
Vitrinlerde yansıyan yüz benim değil
Sonuçta beşerdim;
Üzerime gökten bir dindiriş bekliyordum
bilinen tüm maviliklerden:
Bir umut
Çünkü her yanlış doğuran elem yapışır âdeme,
sonra göğsümde soğur..

AYŞEGÜL YOZGATLI

Bütün Aşk Şiirlerini Okumak Bir Anda

başına ne geldiyse yazdandır
durup durup yazmalarım yazdan
dönüp dönüp sevmelerim yazdan
sönüp ışımlarım hep yazdan
bu tek el sigara tutuşlar
bu hangi çaydı harareti alan sık sık
yazdan işte hep yazdan
güneş öyle bir doğmasa üzerimize
akşamlar öyle bir uzun olmasa
denize doğru sürmek olmasa atlıları
dondurma olmasa, adalar olmasa, vapur hele hiç
başkenti hatırlatmasa bu sahil
senin bu ellerin karışmasa karanlığıma
dolanmasa saçlarıma hani yeni kahküllediğim
okşayıp durmasa şu mavilik mehtabı

yazdan diyorum ya yazdan işte
belki ilk belki son yazdan
kirpiklerime kadar değmese şu yeryüzü
gökyüzüne kadar ilişmese şu bulutlar
aşkıma durdurak bildirse işte bu ilanı harp
sevgiye son sürat acıya dört nala dedikleri aşk
karışıp durmasa şu perçemime
kaldırıp atsa başı duman bedeni feveran
yaz yazı, yaz yazı, yaz yazı, yaz...
mavi çatılı evler atlası
minik parmaklı çocuk beyazı
ciddi bakışlı hoyrat aşkı
bir gün gelecek yazı şahitlik etmeyecek ya bu çehre
çiçeklenip dursun bir toprak
ölüden ona ne
yaşasın bir tek o yazı

FEYZA ŞİMŞİR

Gülün Rengi

Tutamayacağım sözler verdim sana geçen bahar
Günahlarıma kefareti diye sırtladım bu kantarı
Ne ağır uykularımdan uyanabildim
Ne üstüme yapışmış yorgunluğu atabildim
Bir gülün resmini çizdim sana geçen bahar
Bir gülü yalnızca gül olduğu için sevemezsin

Dünya olmazlara sürüklendi,sen olanı kabullendiğin gün
Ölüm şakaklarıma dayandı
Dışleri çıkmamış çocukların saçlarına aklar düştü
Bir suça iştirak ettim
Geceleyn sokak lambaları kapanınca
Haberlere konu olmadı köşe başlarında titrediğim
Görmeyen gözden,hissetmeyen kalpten
Allah'a sığınırım.

Bir dervişin hırkasını giydim,yüreğimin ateşi sönmeyince
Erbab-ı cumhuriyet yakamı bırakmadı seni sevince
Kabıma sığamaz oldum bu hengamede
Kapı eşikleri mekanım oldu,gözlerin kaçışım
Bir gülü dikenleri var diye terk edemezsin

Koyu mavi bulutlar sardığı günden beri dünyayı
Kendimi anlatmayı bıraktım
Saklandım dağların, taşların ve kavgalarımın arkasına
Var olmanın yollarını aradım da başım göğe ermedi
Bir gülün rengini kendine göre değiştiremezsin

FIRAT SELİM ZİREKOĞLU

Şeytan Mızrakları

Mavi göğsü saplanmış şeytan mızrakları,
sarsılmaz taşlarıyla gölgeler çizer ufka
yüksekten bakar
Ne vakit boyun eğse
Betondan iskeletler çöker üstümüze

İşçilerle başlar caddelerin
çılgılığı, Alınlarına sürerek
akşamın terini Yorgunluklar
sindirir omuzlarına

İşçilerin üstüne bastırarak akşamı
çivi gibi çakılır yerlere zaman
yokuşlarda kaybolur insanın yüzü
her köşede bir ses yankı bulur betonlarda
mızraklar saplanırken kaskatı toprağa

Ruhları zincirler beton şehirlerde
Mavi göğsü deler
şeytan mızrakları

MERVE ATASOY

Günebakan

Uzun suskunlukların, susarak dile geldiği kıyı bir kentin ortasından
Konuşanların griye çalan renginden
Telaştan, gürültüden, yaşam hengamesinden kaçarken
Aniden durup bir çıkmaz sokakta
Gözlerimi saplayıp bir göğün ortasına
Nefes almayı umuyorum.

Gökyüzü
Bir şiirin başı en nihayetinde
Seyre dalmakla yazmak arasındaki
Ciddi bir mesele

Karşıda bir tümsek
Ardında bir diğeri
Hep bir sonraki maviye degecek gibi

Tüm şehri arşınlayarak, koşarak yalın adım
Tek gaye ufuktaki çizgiyi görüp huzur bulmak sanırım
Nergislerin kokusu karışırken içimdeki bulutlara
Özlenen silüetler lacivert birer bozmaca.

İçimdeki güneşi tüketiyor muyum sahi?
Bu sarı buğday tarlaları kahverengi bir toprağın
Berrak bir gökyüzünün lâıkası değil mi?
Zihnimde biriktirdiğim kimesneler
Sürdürürken yaşamlarını içimde
Tutup tutup alıyorlar güneşlerimi gizlice.

Oysa şafak simsiyah bir çatlaktan sızarak
Damla damla maviye boyuyor yeni günü
Gök usulca seriyor kendini ummanın üzerine
Günebakan çiçekleri seğırtiyorlar başlarını
Telaşsız.

Koşan bizleriz
Ve yetişemeyen
Varacağımız sonsuz maviliğe
Bir kez dönüp bakmadan
Yalpalayarak giden.

MÜMTAZ ÖZLEN

Gök Mavisi

Beni saptırmaya yetiyor dünyadan,
Önümde saçaklanan yollar,
Ve göğün taşkın, canlı maviliği.
Yüzüm rüyalardan bir yüz,
Sesim kapalı bir tabuttan gelir gibi.
Daha görmesek de o günü,
Yumurtasında bile her kuş göğre ilıştırir kendini.
Düşün,
Neden gece başlıyor yazgımın yanık türküsü,
Düşün,
Uzunluğunu bilmediğin bir ipe kaç düğüm sığdırabilirsin,
Dört boğum ipekten idam ipim.
Kemikli bir gölge omzuma dokunup,
Dedi ki;
Ne çare yaşasan!
Limanda batan bir gemi gibisin.

Artos'tan Doğan Erek'ten Batar

ABDÜLMELİK BAYIR

Eylüldü. Gök ağır, hava serin, toprak nemliydi. Gündüzler artık daha kısa, geceler uzamıştı. Yeryüzünün her temiz köşesinde, ceketin üzerinde secdeye gidilen vakitler gelmişti. Erek dağına karlar yeni yeni serpilmişti. Dağın eteklerinde, bozkır tarlalarda cırcır böcekleri son türkülerini yakmıştı. Faruk suyundan karıncaların nasiplendiği demdi. Demlikler semaverlerden ocaklara taşınmıştı. Evli evine, Vanlı Van'ına dönmüştü. Göl, kızıl gökle olan muhabbetine doymuştu. Ceplerde birikenler bitmiş, amelde nice kusurlar bitmiş, birikmişti. Bugünün hesabı unutulmuş, yarının planları yapılmaya çoktan başlanmıştı. Herkesin kutsal işi, dostu bitmeyen meşgaleler... Çocukların sırtında çantalar, kulaklarında nasihatler, yüreklerinde bir heyecan ve inceden bir keder... Sevdaların özgürlük sayıldığı yaz ayları nihayete ermişti. Aşka yakayı kaptıran gönüller ağustos böcekleriyle kader arkadaşı olmuş, sürgün yolunu yürüyordu. Aşksız kalan gönüller, karıncalar kervanında, sırtlarında kaygı ve endişe taşıyordu.

Kasım, sevda kervanıyla yolu birlenmiş, gözüne edep perdesini çekmiş bir genç delikanlı idi. Yaz boyu cebi boş lakin gönlü hoş, avare idi. Yaz aylarında güneş gölden batardı. Kasım kimi zaman Edremit'te, kimi zaman İskele'de, bazen de İreni'de sevdasına sevda katardı. Özgürdü ya, aşkla dolaşır, aşkla yatar, aşkıyla kalkardı. Sevme mevsimi bitene kadar kafası da gönlü de pek rahattı. Eylüldü gözünü kapatır, yasaktan kaçardı. Sıcak günler serin Van gecelerini kovalamış, yaz bir an gibi geçmişti. Güneş artık gölden değil Artos'un yamacından batacağı. Asrının güzel genci Kasım, günbatımının seyri için kimsenin olmayacağı bir yere, Erek'in eteklerinde bir tepeye tırmandı. Kasım gözlerini mühürlemiş, aşkı aramaya, sevdasıyla yaşamaya ara vermişti. Tepeye vardığında gök kızıllaşmaya başlamış, mavi göl kızıl rengine boyanmıştı. Bu doyulmaz seyre dalmak için düşünmeden açtı gözlerini Kasım. Önce bir şey göremedi, gözleri karanlığa alışmıştı. Güne alışınca gördüğü güzellik gözlerini kamaştırdı. Öyle bir güzel

görmüştü ki kendisini rüyada sandı. Seyretmeye geldiği gökyüzü o güzelin gözlerinde parlıyordu. Yaz boyu aradığı aşkı güz gelince bulmuştu. Ruhu değil Ereğ'e, aleme sığmayacak kadar genişlemişti. Mührü yanan gözleri yaşla dolmuştu. Gönlü huzur bulmuş, hasretle yandığı sevdaya kavuşmuştu. Eylül'dü. Amansız bir hastalık gibi tüm vücudunu mahkûm eden bu sevdanın adı, Eylül'dü. Onu Artos'tan batan güneşin ışığında görmüştü. Aşık Kasım eylülde gözünü kapatmış ama Eylül'e gönlünü kapatamamıştı.

Kasım'ın gözleri Eylül'ün mahkûmu olmuş, Eylül büyüyen bu aşktan habersiz günlerce tepenin üstünde günbatımını izliyordu. Mecnun gibi dağlara düşen Kasım, her akşamüstü aynı tepede gizlice seyrediyordu Eylül'ü. Onun masmavi gökyüzünü yansıtan gözleri, Kasım'ın bağrına bir hançer gibi saplanmıştı. Gözlerine baktıkça o hançer yüreğini daha da kana buluyordu. Sevda yaşağını çğnemmişti Kasım, bir yanı pişman bir yanı memnun, cezalandırılacağı güne kadar esmer sevdasına sarıldı. Eylül bitti, miskinler yurdundan sürgün edildi Kasım. Tek suçu sevmekti, bir eylül akşamı gönlüne düşen ateşin kurbanı olmuştu. Muhabbet dendi mi akla Kasım gelirdi, samimiyet dendi mi o, merhamet dendi mi o belirirdi hemen zihinlerde. Sevdası kadar yaşayan, sevdasız geçen vakti ömür saymayan bir gençti Kasım. Alnına bir garip aşk, kaderine sürgün yazıldı. Ondan geriye, kalemiyle karaladığı bir mektup kaldı:

“Senden uzaklaşmakla sana yaklaşılabileceğim o uçurumun kıyısındayım. Seninle günbatımını izlediğimiz dağın ardından ben batıyorum şimdi. Yaz akşamlarında alıştığımız gibi güneş göle batmıyor artık. Mavi göl kızıllaşmıyor, kararıyor ve yalancı bir ışık demeti eşliğinde kayboluyor. Güneş dağın ardında ve ben de sevdamızı o dağın arkasına gömüyorum. Sen gecenin sessizliğinde, sıcak

yatağında güzelliğini örteceksin. Ben gecenin ayazında sevdam üşümesin diye ceketimi çıkarıp dağlara giydireceğim. Kulağımda sesinle yürüyeceğim sevda sahillerini. Ormanın derinliklerinde bu sevda büyüyecek sessizce, sen gönlümü kavuran bu ateşten habersiz meydanlarda yürüyeceksin. Sen bilmesen de hasretinle yanacak gönlüm. Gecelerim uykudan nasibini alamayacak. Alemin sessizliğe boğulduğu vakitlerde kalemim hep seni haykırarak. Eylül geceleri kadar uzun, bir o kadar da karanlıktır vuslatımız. Seher vakti gelince doğmaz güneş. Güneş doğmaya başlayınca gök seher rengini alır. Kavuşma vaktimiz yok bizim de. Ben doğacağım kalbine, yüzün aşk rengini alacak.”

İtminan

DİLARA BARUT

*Sonra, duman halinde olan göğe yöneldi;
böylece ona ve yerküreye dedi ki:
“İsteyerek veya istemeyerek gelin.” İkisi de:
“İsteyerek geldik.” dediler.*

Çocukluktan kalma bir iz, dedi.

Çocukluktan kalma, geçmedi.

İkindi vaktiydi. Meleklerin sekinet kanatlarını arza döşediği anlardan biriydi. Ama Lalerade anlardan değildi. Fevkaladeydi. Üzüntü kadifemsi bir hale bürünmüş, geçmiş ile şimdi arasındaki köprü anılarla kurulu vermişti. O ise eskiye göre daha güçlüydü ama gücü kendinden mülhem değildi.

Zaman çarkını eline almış, çarkın ibresini bu mekândaki o an’a getirmişti. O an üzerinden onca zamanın geçmediği tazelikte, o ise bir sözü ya da davranışı değiştirme hamlesiyle bekler gibiydi. Ağlayan bir çocuğu gördüğü. Üzgündü çocuk. Çocuğun ağladığını kendinden başka fark eden yoktu, çünkü çocuğun gözünde yaş yoktu. Fakat üzüntü denizinden sanki ıslanıp da gelmişti. Yüzme bilmeyenlerin bilebileceği türden bir üzüntü değildi bu, deniz kadar derindi. O çocuğa bir şey söylemek istemedi. Ne diyebilirdi? Üzüldüğü belki haklı belki anlamsız bir sebepti. Bir çocuğun üzüntüsünün sebebi

mantıklı olmak zorunda değildi ki, bir cümle bir çocuğun kalbini kırmaya yeterdi. Fakat bir başka cümle dağılmış ruh parçalarını toplamaya yetmeyebilirdi. Belki sadece üzüntünü anlıyorum diyebilirdi. Demeli miydi? Belki bir çocuğun kırık kalbini onarmaya yaklaşıırken yalanlar pembe bulutlara gizlenip gerçek taklidi yapabilirdi ama o yalanın pambesini bile sevmezdi. Demedi hiçbir şey. Ama tek bir şey deseydi o da ‘geçecek’ demek olabilirdi. Eksik, beceriksiz, değersiz değilsin. Yapamadıkların, yapman gerekenler değil. Yapman gerekenler herkesin elinde çetelesini tuttuğu o listedekiler değil. Senin özünde saklı olan seni üzenlerin cümlelerinden ibaret değil. Sen bu andan, bu senden ibaret değilsin. Demedi. Zaten çocuk da beklemedi.

Çark elinde, bu sefer ibre şimdiki zamanı gösteriyordu. Bulutlar mavi göğün üzerine bırakılmış beyaz mürekkep damlaları gibiydi. Rüzgârın esintisi yaprakları yerinden etmeye yetti. Yapraklar da dünden razıydı sanki. Bazen insanı düşünmeye iten bir kelime gibiydi bir yaprağın düşüşü. Ölüm gibi. Fakat yere değişti bir ruhun yeniden ayaklanması gibi. Çünkü yapraklar yere düşmekle aslına rücu ederdi.

Sahildeydi. Birçok türden ağacın olduğu yeşillikli bir yerdi. Az ilerisi denizdi. İlerledi, ilerledi. Tanıdık bir sima görür gibi

oldu. Doğru yere gelmişim, diye düşündü. Etrafına düşen sarı yaprakların çevresinde haleler oluşturduğu çok sayıda ağaç vardı. Fakat onlar büyük ve yaşlı olduğu her halinden belli olan bir çınar ağacının gölgesine oturmuşlardı. Yanlarına gittiğinde halka oluşturmuş kişiler oturdukları yerde hafif toparlanıp ona da yer açtılar. Açılan yere oturdu ve o da tüm gözlerin çevrildiği kişiye baktı. Konuşan kişinin dudaklarına kilitledi gözlerini. Kulakları onun cümlelerine dikkat kesildi.

“...şunu gördüm, görüyorum. Zikzaklarla ya da yokuşlarla yürünen yolda bazen soluklanmak için etrafa bakmak gerekir. Durmak ve beklemek de yolda bize azık olacak nimetlerdendir. Tutunduğumuz dallar ince, hayallerimizin bağı kopuk, hayatımızın tasası derin olabilir ama üzerine düşünülmesi ve yaşanılabilir bir hayatın varlığını hafife almamak gerekir ”

Yaşamak debelenir içinde kıvrak ve küheylan

Yaşanılabilir bir hayatın varlığı. Hayatın yaşanılabilir oluşu neye bağlıydı ki? Tutunduğu dalları düşündü, hayallerini. Belki de dallar ince olduğu için hayaller kopmaya yüz tutar hale gelmişti. Dallar sağlamlaştığında bağlar da sağlamlaşacaktı. Hayaller sağlam bir kaynaktan beslendiğinde gerçekler de hayallerin iz düşümü olacaktı.

“Bazen ellerimizi cevap bekler bir halde göğe kaldırdığımız olur. Oysaki cevap avucumuzun içindedir. Olacak olanlar avuç içlerine gizlenir ve biz ellerimizi yüzümüze sürdüğümüzde sonsuzluğun bereketi yüzümüzde gezinir. Artık söylediklerimiz biz, biz söylediklerimiz oluveririz.”

Beni artık ne sıkıntı ne rahatlık haylamaz

Kelimeler, anlatan kişinin dudaklarından döküldükçe ruh kazanır gibi oluyordu. Kulaklarına değenler ezbere bildiği bir şiiri anımsatıyordu. Çınar ağacının gölgesinin kapladığı alan genişlemiş, güneş

kara bir balçıga batar gibi huzmelerini üzerlerinden çekmişti. Akşam saatlerinin serinliği kaplamıştı ortalığı.

“Bazen bereketli bir toprakta yürür, bazen gümrak bir suyun yanından geçer gibi hissettiren insanlarla yollarımız kesişir. Bazen bu kişiler uzakta da olabilir fakat hissedebilmek bizi onlara yakınlaştırır. Suyun ağaç köklerinden dallara uzanması gibi sevgi bizi ayağa kaldıran bir güç oluverir. Ölü cesetleri taşımayalım diye, ruhumuza can gelsin diye düştüğümüz yerden tutan elin sahibinin gözlerini ararız. Ve o gözlerle gözlerimiz daha keskin, o ellerle ellerimiz daha sağlam sıfatlara bürünür. Görmelerimiz ve tut/un/malarımız kavileşir. Gücü kendinden haiz olan kaynağa dayanıldığında yol yürünür, yokuş düzleşir. Yürümek için ayağa kalkmak gerekir.”

Çünkü ben ayaklanmanın domurmuş haliyim

Gözlerini göğe dikti. Maviliğin uçsuz bucaksızlığında sonsuzluğu görür gibi oldu, içine derin bir soluk çekti. Sonsuzluk mavinin kendisiydi. Mavi, göremediklerimizin habercisi, göremediklerimiz maviden bir nüveydi. Durmalarını ve duyduklarını düşündü. Sonra düşmelerini ve düşüncelerini. Avuç içlerine baktı. Tekrar gözlerini göğe çevirdi.

Yürüsem rahmet boşanacak

Olanı ve olacak olanı kabul etmek adımların ilkiydi. Yaşanılanları anlamayı kolaylaştıracak denklem elindeydi. Sorular vardı, cevaplar belliydi. Yüz yıl yaşasa da değişmeyecek gerçekler vücut bulmuş haldiydi. Üzerinden kaç nefesin daha geçeceğini bilmediği kum saati ters çevrileli epey zaman geçmişti. Geri dönüp değiştireceği tek bir an var mıydı? İsteyerek yaşamıştı, isteyerek dolmuş ve istediğini boşaltmıştı. Çark elindeydi ve o memnun bir haldeydi.

Ve sana bir karşılık vereceğim.

Çocukluktan kalma bir izdi, dedi. Geçti.

Medeniyetine Tutunmaya Devam Edenler İçin...

GÖZDE ÇİMEN

O vakitlerde bana, aileme, mahallemdeki terziye ve daha tanışmadığım nice insanlara söylemesi zor hatta kulağa şaşırtıcı gelse de Osmanlı Devleti fillen sona ermişti. Benim Kumbaracı sokağına uyandığım, İstanbul'un ise yaklaşık bir on gündür artık payitaht olarak güneşini doğurmadığı bir sabahta Cumhuriyet ilanı yapılıyordu. Zaman yaşadığımız hiçbir şeyi anlamlandırmaya, sindirmeye onu kendi içinde söküp yeniden bir araya getirmemize izin vermemeye yemin etmiş gibiydi. Kimi insanlar bu naniği görüp ellerini havaya kaldırdı ama bir çoğumuz yaşadıklarımızı kabul etmeyip arkadan kelepçelenmeyi göze aldı. Ben ellerini havaya kaldıranlardan oldum. Henüz teslim olmamıştım, maziden atıye nasıl bir geçiş yapacağıma zaman nasıl olsa karar verecekti.

Evimize çok yakın Portakal Yokuşunda, sokağın hemen başında terzi Selami vardı. Kumbaracı eskiden fakir yahudilerin yerleşim bölgesiymiş. Nüfusları hala az değildir ancak yavaş yavaş derenin suyunu çekmesi gibi onlar da bu bölgeden ayrılır oldular.

O yüzden bu bölgede evler minyatür evler gibi küçük, mutfaksız, tek adımlık tuvaletleri ile meşhurdur. Terzi Selami'nin ahşapların arasında, yabani otların çıktığı bu tahta evine her gidişimde büyüklüğü karşısında hayretlenirdim. O ise bu evi hep özendiği, Beyoğlu'nda gördükleri gibi cemiyet evine çevirmek istediğini anlatıp dururdu. Evinin ilk katı terzisiydi aynı zamanda. Bunca karışıklık içinde bunları hayal edebilmesine şaşırdım. Yine ona uğradığım günlerden birinde içimden son havadislerden konuyu açmak geçse de vazgeçtim. Tarih olanca karışıklığı ile akarken ben zamanın basit kalabileceğine inanmak istedim. Elimde ısıtıcı ile...

O kadar güzel bir günde geldin ki... Terzimin ikinci ve üçüncü katına kadın kıyafetlerinden oluşan bir sergi açtım. Yalnızca senin bildiğin ve yalnız senin geçeceğin bir sergi. Gezip görmen için sabırsızlanıyorum. Bana kalırsa bu sergi bizim Beyoğlu'nda gezdiğimiz sergilerden misliyle daha kaliteli.

Nasıl yani sen şimdi terzinin üstüne kıyafet sergisi mi açtın? Hem neden bu serginin bir davetlisi, ziyaretçisi olmasın ki? Neden yalnız ben?

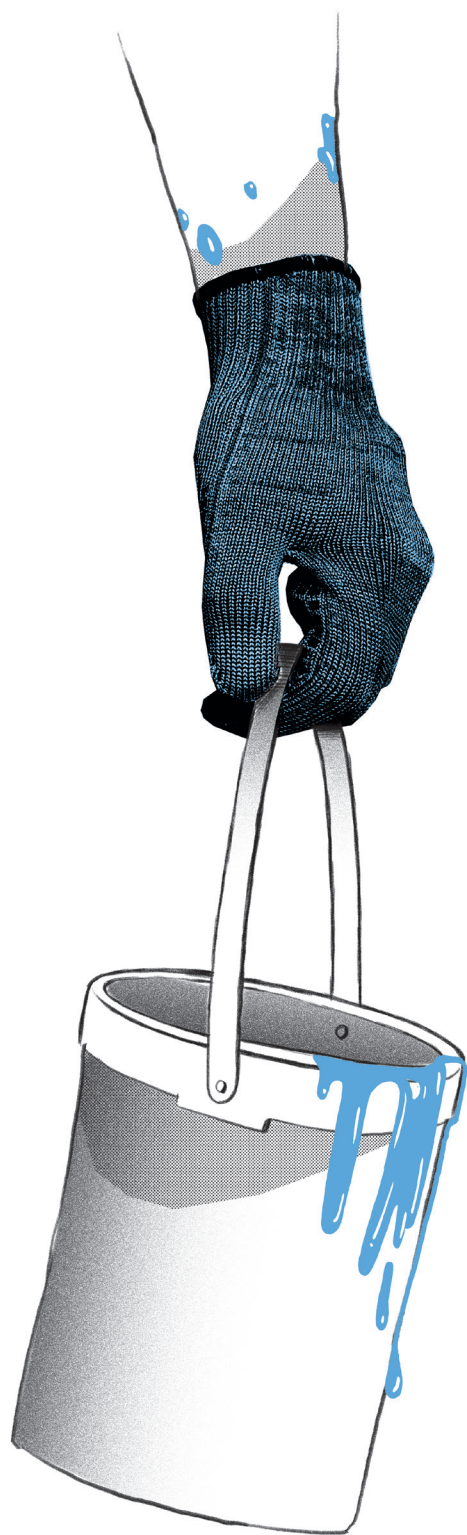
Cevapsız kalan sorularımın ilk katı

çıkmağa başladım. Beyoğlu'nda gezdiğimiz sergilerde insanların üzerinde en şık kıyafetleri mücevherleri ve çantaları olurdu. Bir de ellerinde anlamadığım o tuhaf Fransızca kataloglar. Benimse ne kıyafetim bir sergi gezmeye müsait ne de bilgim. Üstelik elimde bir ısıtıcı ile sergi gezecektim. İlk kata eriştiğimde beni muhteşem bir *mazi* karşıladı. Terzi Selami'nin saray kadınlarından ilhamla oluşturduğu ihtişamlı *mavi* bir elbise ile karşı karşıya geldim. O kadar ihtişamlıydı ki bana tarihimin zaferlerini, halkın refah içinde yaşadığı dönemleri, şanlı fetihlerimizi hatırlattı. Birinci kattaki kıyafetler zarif, şık ve görkemli bir ağırlığa sahipti. Elimde ısıtıcı ile elbiselerin, kumaşların ve desenlerin içinde kayboluvermiştim. İkinci kata geldiğimde ise terzi Selami *âtiye* sert bir gönderme yapmış gibiydi. Artık elbiseler eski ihtişamını kaybetmiş, kıyafetlerin boyları kesilmiş, hoppa, hafif ve zerafetten uzaklaşmıştı. Bu sırada ısıtıcı hala elimde...

Parti ve balo kıyafetleri incelmış, kadınların giydikleri kıyafetler anlamını kaybetmişti. Tıpkı zamanın ruhu gibi. Acaba bu karşımda duran basit kıyafetler benim geleceğim mi diye sormadan edemedim. Elimdeki ısıtıcı gibi artık ne bu tarihe ait olacağız ne de tarihin tam dışına çıkacağız. Hep arafta kimliksiz, kalacağız... Meğer benim dünyadan habersiz zannettiğim Selamim, gidişatımızla ilgili neler düşünürmüş. Tarihin akışını kıyafetlere, renklere, desenlere ne de güzel yansıtip ayna tutarmış. İplikleri iğnelerden her geçişinde tarihin hangi anıları canını daha çok yakmıştır bilemem ama ben elimde ısıtıcı ile tekrar mazime o ihtişamlı mavi elbiseye geri gidip ilk kata indim. Geri dönerken artık payitaht olmayan bu şehirde fırtınalar kasırgaya dönmüşken tutunacak dal olarak mazimi seçtim. Bu mavi elbise de tutunduğum dalın cisimleşmiş hâliydi.

Isıtıcı hala elimde....

Zehir

REYHAN ÖZSOY

Yıllar oldu; bu kapıdan geçilmeyeli, bu pencereden bakılmayalı... girilmeyeli değil çıkılmayalı. Maaşa bağladığım boya ustasının rulosunu her sallayışında ki bana olan bakışı, işin sonunda isteyeceği zam içinmiş. Hâlbuki her hafta perdenin açık kalan kısmından gözleri ile bana verdiği tedirginliğin bedelini ücretinden keseceğim aklına gelmemiş.

1. Fragman :

*Herkes züccaciye de kıldığı fincanın parasını
ödeyeceğini bilir de, kimse insanı
kıldığında nasıl telafi edeceğini bilmez.*

Haftaya da aynı saatte gelmesini tembihledikten sonra perdeleri sonuna kadar açmanın zamanı gelmişti. Sövelerin bakımı ve dış cephe badanası, aile yadigarı bu gecekondunun güvenlik sistemini teşkil ediyordu. Boyanın haftaya kadar solacak olması güvenlik zafiyetini oluştursa da pencere kenarlarındaki yağlı boya her zaman durumu kurtarırdı. Usulca raftan *Bir Akrebin Otobiyoğrafisine* uzandı. Kitabın baskısı, kâğıdın kalitesi sürekli okunmasına rağmen kendinden ödün vermemişti. Berjerin rahatlığıyla dizine aldığı ağır kitabı kaldığı yerden okumaya devam etti.

2. Fragman:

*Akrepler mavi rengi tehlike olarak
algırlarlar ve yaklaşmazlar.*

Sayfaları art arda bitirdikçe rahatlıyor, her bir tespiti harfiyen uyguladığını görünce endişesi her geçen dakika yerini güven duygusuna

bırakıyordu. İşçi her ne kadar canını sıkı-mış olsa da günü kâr ile kapamanın keyfi bir başkaydı. Sabah işe gidenlerin, akşam eve dönenlerin, gece alemcilerin şerrinden emin olmak, ona hep bu kitaba koşma isteği uyandırıyor. Dışardakilerin sallanan kolları, sürünen ayakları, sokulan burunları, ateş eden gözleri kendisine çevrilmiş birer askeri mühimmattı. Duvarları kendisine siper olan bu gecekondur rengiyle bu ailenin son kalesiydi. Her sabah evin önüne dikeceği gök bayrağın düşüyle uyanıyordu. Onun için *Bir Akrebin Otobiyoğrafisi* istihbarattan edindiği en büyük sırdı. Bu tür kitaplar işlenen günahların çıkarıldığı birer merkez konumundaydı.

3. Fragman:

*Bir düşünce zaafına şahit tuttuğu vakit,
gerçekleşmemeye mahkumdur.*

Aklı yine işçinin bakışlarına gitmişti. Bir dahaki seferde de aynı bakışlarla karşılaşp karşılaşmayacağı düşüncesi içini sıkıntıyla doldurdu. Fakat bunu kimse bilmemeliydi çünkü bu, kitabın bir emriydi. Etrafının sarılmamasının tek çaresi bu... aniden gelen bir terlemeyle gözleri fal taşı gibi açıldı. Nerede hata yapmış olabileceğini düşündü. Evin içinde attığı voltalar bu esnada yeterli gelmiyor, daha önceleri yakınma gereği duymadığı evinin küçüklüğünden bu sefer rahatsız oluyordu. Eve yaklaşan tek kişi boya işçisiydi ve o da bir akrepti. Peki nasıl oluyordu da mavi rengi elinde taşıyabiliyordu?

Mücahitsin Sen Mücahit Kal

ZEYNEB RABİA AKTÜRE

Betül Yavuz'a ve Hanne Nur Özden'e sevgilerle.

"1 hafta oldu Necati... Çıkıyor odasından. Ne yapacağız?"

"Ne bileyim ben Ayşe... Ne bileyim... Anlasam... Bir tutturmuş 'günah işlemekten korkuyorum', başka bir şey dediği yok... Nurtan hanımlar da sorup duruyor, sorun nedir diye... Büşra da kendisini suçlamaya başlamış, 'ben mi bir şey yaptım...'"

"Off... Off.... Nazar mı değdi bunlara? Biri büyü mü yaptı nedir..."

"Belki... Hoca çağıralım, okusun Abdullah'ı... Varsa büyü müyü, bozsun.."

"Öyle mi dersin?"

"Başka çare mi kaldı..."

Abdullah konuşulanlara odasında sessizce güldü. "Ya..." dedi kısık sesle.

"Bozsun..."

"Hiç sevilmediğini fark eden bir insan gibiydin."

Kayra ve İkra, *Müneccim*

Mavi, her zamanki gecelerinden birini yaşayacaktı, ta ki *Karanfil* -burada tüm kadınlara bir çiçek ismi takılırdı- kulise girip 'haberi' verene dek. Salonla kulisi ayıran perdeyi bir hışım açtığı anda aynada önce *Zambak*'ın yoğun mavi farla kaplı göz kapaklarıyla, sonra da kahverengi gözleriyle karşılaştı. Bir an hevesi sönecek gibi oldu, ama sonra aklına bu haberi *Zambak*'ın acılarını deşecek bir fırsata çevirebileceği geldi ve konuştu:

"Yeni misafirimizi gördün mü..." dedi kendini *Zambak*'ın yanındaki döner sandalyeye yavaş ve kendinden emin bir şekilde bırakırken. Kısa elbisesine aldırmandan kalçasını iyice geri itti, aynaya doğru eğildi ve masadan bir ruj alıp

zaten boyalı dudaklarını bir kez daha boyadı. Göz ucuyla *Kader*'in vücudunu gören Zambak onun bu hareketlerinin kendisine bulaşacağına dair bir işaret olduğunu anlayacak kadar onu iyi tanıyordu, bu yüzden tırnaklarını daha sinirli törpülemek istedi ama yapmadı: *Kader*'in de kendisini sezdiğini biliyordu.

“Elinde kitapla gelmiş... Kri... Neydi... Ondan falan yapacağımızı zannediyor herhalde.”

“Kritik,” dedi Zambak dalga geçer gibi.

“Her neyse işte.”

Zambak başını kaldırmadı, artık törpüye ihtiyacı olmayan tırnaklarını törpülemeye devam etti. *Kader* aynadan alaycı ve fettan bir tavırla Zambak'a baktı:

“Tam senin seveceğin tip.”

Zambak dudaklarını birbirine bastırdı. *Karanfil*'in yılan dilinin hedefi olabileceğini o içeri girdiğinde anlamış ve şu muhabbetin olmaması için dua bile etmişti. Ne var ki, *Karanfil* haklıydı... Akli yeni gelenle birlikte geçmişine, kurtuluş arayışlarına, hatalarına, pişmanlıklarına ve hayal kırıklıklarına gitmişti. Susmaya karar verdi. Bu kadar yoğun bir zihin mesaisinde *Kader*'le uğraşacak ne hâli ne de vakti vardı.

“Ah... O girişini görseydin... Kafasını yerden kaldırmayışı, elini kolunu nereye koyacağını bilemeyişi, sahneye en uzak, çıkışa en yakın masaya oturuşu... Hele elindeki kitabı masaya koymaya utanışı? Ayol, çok tatlı çocuk!”

Bir kahkaha patlattı. Bu esnada perde esmer parmaklı, tırnakları sararmış bir keş tarafından açılmıştı. *Muzaffer*'di gelen. Mavi'nin pis sapığı, Zambak'ın en büyük hayranı. “5 dakika.” dedi, aynadan Zambak'ı süzerken. Bakışları dipten yukarı çıktı, en son ayna üzerinden Zambak'ın koyu gözlerine ulaştı. Bu esnada Zambak elindeki törpüyü tehditkâr bir üslupla ama ‘şerefe’ dercesine havaya kaldırmış, ardından *Muzaffer* perdeyi

savurarak, öfkeyle kapatmıştı. *Karanfil*'in yüzü asıldı. Zambak'ın olduğu her ortamda görünmez olmaktan, ama daha beteri, ikinci sıraya koyulmaktan nefret ediyordu. Başkası olsa çoktan bir savaş başlatmış ve galip çıkmıştı bile, ama Zambak hakkında duydukları, daha beteri, *Muzaffer*'in bile ona dokunamıyor olmasından sebep Zambak'a bir şey yapamıyordu.

“Biliyor musun,” dedi *Karanfil*, öfkesini gizlemeye çalışırken.

“Sen buraya benden daha çok aitsin.”

“Ya...” dedi Zambak alayla. Gözleri *Kader*'in topuzlu saçlarına gitti:

“Bunu başına her gün *karanfil* takan biri mi söylüyor?”

Zambak lafı yerinde söylemenin verdiği gururu yaşarken çok zamanı olmadığından *Kader*'in öfkesiyle keyiflenmeyi bekleyemeden ayağa kalktı ve dolaptan makyaj temizleyici çıkarıp tekrar yerine oturdu. *Kader*, öfkeyle ve hızla cevap vermenin yenilmenin bir alâmeti olduğunu bildiği için sakin ve net bir tavırla “Sert kız numaralarını buraya gelen ucubelere yutturabilirsin ama bana değil,” dedi. Duygusal bir tepki vermediğini sanıyordu. Çenesini yukarı kaldırdı ve devam etti:

“Ne kadar farklıyı oynarsan oyna sen de ben de buradayız ve *aynınız* işte.”

Zambak, elindeki makyaj temizleyiciyi pamuğa dökerken eğik başını kaldırmadan, yalnızca gözlerini yukarı kaldırarak aynadan *Kader*'e baktı. Aslında bunun yeterli bir cevap olduğunu biliyordu, ama yine de ekledi:

“Aynı değiliz.”

“Ya...” dedi *Kader* alayla. “Sen *yine* neden farklısın?”

“Ben sadece şarkı söylüyorum.”

Kader yapmacık bir kahkaha attı.

“Tabii tabii...” dedi. “Sen pop-starsın da bizim haberimiz yok.”

Zambak içinden bir hasbinallah çekti, sonra

göz makyajını silmeye başladı. Bunu yapmasıyla Kader'e gün doğmuştu. Artık içeridekinin Zambak'tan intikam almak için ne kadar değerli olduğunun farkındaydı.

"Ah..." dedi Kader çok duygusal bir film sahnesi izliyormuş gibi.

"İşte şimdi tam bir ev kızı oldun... Gece l'de lokalde şarkı söyleyen cinsten..."

Zambak'ın makyajını temizlemesiyle kendisinin yeni gelene *daha* görünür olacağını sanarak sanki yüzünde boyasız bir yer kalmış gibi masadaki her şeyi yeniden kullanmaya başladı. Zambak, Karanfil'in planını çoktan anlasa da istifini bozmadı ve sadece bir an, aynada gerçek kendisini görmenin huzurunu yaşamak istedi. Karanfil'e sonra cevap verecekti. Gözlerinin derinliklerine baktı... Burada olmaktan, makyaj yapmaktan, kendisini namussuzlardan korumaya çalışmaktan, bunun için farklı biri olmaktan, sert gözükmekten, yumuşak bir şekilde gülümseyememekten, birinin, ama onu güzel olduğu için değil; sadece o olduğu için sevecek birinin saçlarını okşayamamış olmaktan çok, çok yorulmuştu... Derin bir nefes aldı. Kendisine itiraf etmekten çekinse bile, içeridekinin onun kurtuluşu olmasını istiyordu. Daha önceleri de ümit ettiği gibi... Hırsla makyaj yapan Karanfil'e baktı. Onu öyle görünce içi bir an *içeridekini* koruma refleksiyle doldu, sonra böyle beğenilmeyeceğine dair bir kaygı hissetti, ama son kararını verdi: bir imaj olarak değil, kendi olarak var olacak ve ya istenilecek, ya da istenilmeyecekti.

Uzun, dalgalı saçlarını açtı. Küçük bir kaygının yanında kendisini iyi hissediyordu. Ayağa kalktı ve üstüne başına baktı: Dizin biraz üstünde siyah, askılı bir elbise, altın sarısı uzun küpeler ve bilekten bağlamalı çok da yüksek olmayan siyah topuklu ayakkabılar... Pek de buraya ait gibi görünmüyordu. Kader'e "En azından senin gibi olmadım..."

dedikten sonra arkasındaki dolaba ilerledi ve içinden siyah bir tül alıp omuzlarına attı. Muzaffer onu görünce sinirden çıldıracaktı, hele şarkıyı değiştirdiğini anladığında çileden çıkacaktı, Zambak bu yüzden "eğlence" bittiğinde onunla bir kavgayı göze almak ve bir yerine bir bıçak tıktırmak zorunda olduğunu biliyordu, ama tüm bunları umursamadı. Artık ya kendi yolunu bulacak ya da tüm yolları yakacaktı.

"Nasıl olmadın?..."

"Mahalle yanarken saçını tarayan cinsten..."

"En azından ben saçımı tarıyorum. Sen mahalleyi yakıyorsun..."

"Daha namussucadır..."

"Hayır değildir... Ayartıp bırakmak daha namussuzcadır..."

"Benim kimseyi ayarttığımı yok."

"Ya ya... Mektupların da aynı şeyi söylüyor-
dur eminim... Ya da edilen iltifatlar... Saçılan paralar... Evet evet, senin kimseyi ayarttığın yok."

Kulisten çıkmaya yönelen Zambak, Karanfil'in dedikleriyle hızla geri döndü ve masadan törpüsünü alıp Karanfil'in boğazına dayadı. Akşama kendini Muzaffer'den bile koruyabileceğinden emin değilken bir de bu boya bidonunu çekecek hâli yoktu.

"Bana bak," dedi hiddetle, törpüyü iyice boğazına bastırırken.

"Bu törpünün tadına ilk Muzaffer bakar sanıyordum... Biraz daha yoluma çıkarsan ilk sen bakarsın. Sonra sana pamuk değil karanfil takarım... Muzaffer'e de kaktüs."

"Birader sana da elimizi verdik kolumuzu kaptırdık..."

"Sadaka verdik diye Mavi'den vaz mı geçeceğiz... Tamam Müslümanız da..."

Karanfil, şarkısını söyledikten sonra salonun köşesindeki tabureye oturmuş, sinirle içeceğini yudumluyor ve çaprazına, doğrudan Abdullah'a bakıyordu. Şarkı boyunca dikkatini çekmek için yapmadığı şey kalmamış, çareyi en son yanına gidip ona yaklaşmakta bulmuştu ama o da bir işe yaramamıştı: Abdullah sırtını ona dönmüş, sol elini alnına koyarak Karanfil'i kamufle etmiş ve bir şeyler düşünüyormuş gibi yapmıştı. Abdullah Karanfil'i reddedebileceği en nazik şekilde reddetse bile bu, Karanfil'in gururuna feci dokunmuştu. Bugün kendisini değerli hissedeceği tüm yollar ona kapanmış gibiydi. Önce Muzaffer, sonra Zambak... Boğazına dokundu. Ah... Sonra yine Zambak... Bardağı kafasına dikti. O üzgünse Zambak bugün daha üzgün olmalıydı, olmak zorundaydı.

Karanfil büyük bir kinle ve merakla Zambak'ın sahneye çıkmasını beklerken Abdullah, muhataplarına baktı. Karşısında hafiften sarhoş olmaya başlayan bu adamlar iki ay evvel vakfa bağışladıkları paradan sonra Abdullah'tan yarım ağız dua istemişler, sonra da Abdullah'ın davet taleplerini duymazlıktan gelip muhtemelen bu nahoş ortamlara gitmeye devam etmişlerdi. Sonra, bir akşam Abdullah düşünmüştü: "Tüm insanlar O'nun özlemineyse eğer, onu buralardan uzak tutan şey takvası değil, şeytan olmasındı?"

Abdullah bir yandan bunları düşünürken bir yandan da "Öylesiniz tabii abi..." dedi -ne olursa olsun Allah'ın kapısının onlara açık olduğunu hatırlatmak istemişti- ve ekledi: "...ama nereye kadar böyle gideceksiniz?"

"Mümkünse sonsuza kadar," dedi biri, yanından geçen kadını baştan aşağı süzerken. Ona gülen arkadaşı cevap verdi: "Eli yüzü düzgün çocuksun, sen girme buralara... Sağ çıkamazsın."

"Siz ölmediniz ki abi..." dedi Abdullah, onların bu kadın düşkünlüğüne şaşırarak.

"Hastalandınız sadece... Herkes hastalanır. Ne zaman çıkarsınız buradan, o zaman iyileşirsiniz." Suçlayıcı konuşuyormuş gibi hissetti ve düzeltti: "...iyileşiriz."

Cevap vermediler. Abdullah, yoğun bir alkış tufanı ve fısıldamalarla birinin sahneye çıktığını anladığında bir müzik aletinin çalmasını bekledi ama çalmadı. Şarkı bittiğinde ve alkışlar tekrar başladığında kimseye görünmeden buradan çıkmaya karar verdi: elindeki kitaptan, daha doğrusu, kitabın *sahibinden* utanıyordu. Geniş salonda pürüzsüz, kendinden emin bir ses duyuldu. Abdullah sesin duruluğuna şaşırdı. Üstelik sese eşlik eden ne bir müzik aleti, ne de bir şey vardı.

"O giderse, ben varım..."

Söyleyeni merak etti. Hem, zaten buradaki kadınlar ilgisini çekmiyordu ki... Yüzleri makayждан bile gözükmüyordu. Abdullah'ın ilgisini çekmezdi böyleleri. Bakmaya karar verdi.

"Zaman durdu sanki..."

Göz göze geldiler. Zambak Abdullah'a doğru ilerlemeye başladı.

"Beklerken seni..."

Abdullah başını yere eğdi. Yutkundu. *İlk bakışta günah yoktu ya...*

"Ben bir tek sevgiye

Bağladım kalbimi..."

Ses gittikçe daha yakından geliyordu.

Zambak, Abdullah'ı ölçerek ona yaklaşıyordu. İstemediğini hissettiği an bırakacaktı, ama hissediyordu... Kalbi çarpmaya başladı. Sanki artık sesi ve vücudu yalnızca duyularından, heyecanından ve hep olmak istediği gibi, *kendinden* oluşuyordu. Böyle hissetmesinin nedeni kendi değildi ama, biliyordu, *oydu...* Sesi yumuşadı. Hayatında ilk kez bir kadın gibi hissederek, oldukça yumuşak bir şekilde seslendi... Gözleri doldu.

"Ayrılman istersen hiç yanından

Çağır-san gelirim çok uzaklardan..."

Abdullah yanağında bir nefes hissettiğinde

başını ona çevirecek gibi oldu, kendisini tuttu, eliyle oturduğu koltuğun altına parmaklarını geçirdi. Mesafeyle ona eğilen Zambak gözlerini Abdullah'ın kirli sakalından parmaklarına ve kitabına çevirdi.

"Eskiden korkardım yalnızlıktan..."

Parmağında bir yüzük ve Kur'an-ı Kerim Meali...

Allah'tan utandığını anladı. Tülünü kitabın üzerine, kitabı sarsın diye bıraktı. Şimdi olduğu gibi, zaman zaman o da utanmaz mıydı?

"Korkmam artık..."

Geri çekildi.

"Sen vardın..."

"Sorun ne Abdullah?"

Büşra, dakikalardır cevap vermeyen Abdullah'tan ümidini kestiğinde gözü siyah bir tüle takıldı. Yatağında cenin pozisyonunda yatan Abdullah *onu* gördüğü andan beridir içine düştüğü ahlaki ikilemde debelenmeye devam ederken, Büşra tülü kokladı: hafif bir okyanus kokusu, bir kadın parfümü...

"Kimin bu?" dedi dolan gözlerini saklamaya gerek duymazken. Abdullah neyi bulduğunu anlayıp arkasını dönmedi. Midesine bir kramp girdi.

"Abdullah..." dedi Büşra ağlamaya başladığında.

"Ben seni ahlakın için sevdim... Nedir bu bulduğum, nereden geldi?"

Abdullah'ın da gözleri dolmaya başladı.

"İki ay sonra..." dedi Büşra. "Ben de sana dokunabileceğim... Neden sabretmiyorsun?" Burnu akmaya başladı.

"İstedğin tül mü?" dedi eli başına giderken. Başını açacak oldu, yüzüğü atacak oldu, hepsinden vazgeçti, çıktı gitti. Abdullah annesiyle babasının Büşra'yı durdurmaya çalıştığını, ancak başarılı olamadıklarını dış kapının

sesiyle anladığında hıçkırarak ağlamaya başladı.

"Allah'ım..." dedi gözyaşlarının arasından.

"Ben ne yapacağım..."

Kalbi ağrımaya başladı. Bir insan hiç tanımadığı bir insanı nasıl bilebilirdi?

Gözyaşlarının arasından duyabilirmiş gibi mırıldandı:

"Bir akşam gözünde aşk tüterse / Geçmiş günler aklından geçerse / Kalbin bomboş ümitler biterse / Sen üzülme ben varım / Neler geçti kim bilir başından / Sevgi umudun hep başkalarından..."

Bir ses duyar gibi oldu... Bir cevap...

"Ağlama gidenlerin ardından,

O giderse,

ben varım..."

"Kız saçını tarayanlardan değil miymiş yani?"

"Düzleştirenlerdenmiş."

"O ne demek?"

"Taramıyor ama tarayanlara yakın..."

"Memlekette başka dizi konusu kalmadı..."

"Ya da hakiki kadın..."

"Bayılırsınız her mevzuyu kadınlara çekmeye..."

"Tabii çekeriz... Şeytan gibi nasıl yanaştı adama yan yan..."

"Onun da o saatte orada ne işi varmış?"

"Dizi yırtık pantolon giymiş... E rızam var demektir bu." dedi diğer kız. Gülustüler.

"Ee," dedi kız sonra, bir tartışma konusu açmak ister gibi. "Abdullah'ın yaptığı namussuzluk mudur?"

"Hiçbir şey yapmadı ki," dedi erkek.

"Sizin için her şey eylemler midir?"

"Başka ne olacaktı?"

"Ya ne bileyim işte... İnsan aklından geçenlerden bile dürüstlüğünü sorgulamaz mı?"

"Aklımızdan her gün ne kadar çok şey geçiyor farkında mısınız?"

“Sizinkilerden çok şey geçtiğini sanmıyorum.”
 “Doğru,” dedi erkek. “Biz hep aynı mevzudayız.”

“Zambak mı kazanır Büşra mı?” dedi diğer kız asıl mevzuya dönüp. “Zambak.”

“Neden?” dedi kız.

“Daha güzel...”

“Mavi’de çalışıyor olsa bile mi?” “Evet.”

“Evlenirken?”

“Büşra tabii ki...”

“Ben, Zambak madem bu kadar namus abidesi, niye orada çalışıyor onu anlamadım.” dedi diğer kız. “Bazı kızlar doğuştan Karanfil gibidir. Zambak da öyle. Sadece reddediyor...” dedi erkek.

“Hah...” dedi kız. “Bilge erkek konuştu. Artık doğuştan lanetli olanlarımız da var...”

“Dalga geçme... Söyle o zaman. Neden orada çalışıyor? Karanfil gibi değilse neden tülünü bıraktı?”

“Ailesi bin beterdir... Sesi de güzel... Ancak burada para kazanabiliyordur. Muzaffer de korkuyordu ondan... Birini öldürmüş olabilir. Ya da ağır yaralamış... Erkek bir tarafı da vardır yani. Tülü de hakikaten Allah’a saygısından bırakmış olamaz mı?”

“Bir şu kadınları güzellemediğiniz kalmıştı... O da oldu.”

“Onları biz değil siz “güzelliyorsunuz...”

“Öyle bir şey yapmıyoruz.”

“Neden... Büşra’dan daha güzel değil miydi?” Erkek diyecek bir şey bulamayıp konuyu değiştirmeye karar verdiğinde “Abdullah Büşra’yı bırakırsa...” dedi kızlardan gelecek tepkiyi adı gibi bilerek. “Adilik mi yapmış olur?”

“EVET!”

“Neden?”

“Büşra ile nişanlı...”

“E birbirlerini pek sevmemişler...”

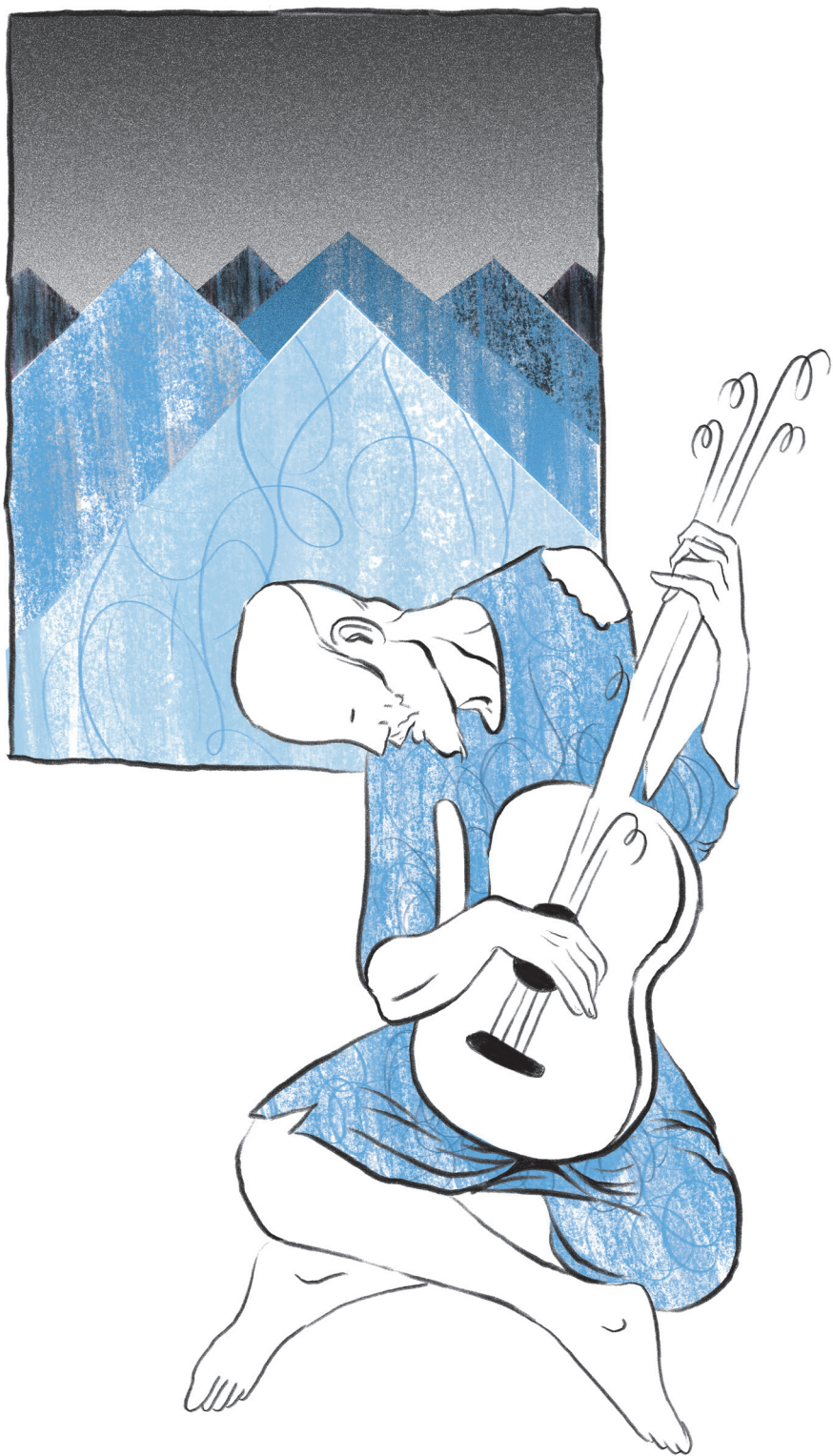
“Büşra sevmiş... Abdullah da sevmediyse nişanlanmayacaktı.”

“Bana sorarsan Büşra da Abdullah’a bayılmamış. Ahlakın için sevdim dedi ya.”

“Ahlak her şeydir.”

“Bazen bir insanı sadece ahlakı için sevmemen gerekir... Bir ömür geçiremeyebilirsiniz. Neyse... Bir sonraki bölümde Abdullah Zambak’a *Mona Rossa*’nın Zambak kısmını okuyacak. Benden demesi...”

Acziyetin Duygusu Hüzün, Rengi Mavidir

ABDULLAH KOÇ

Hüzünün rengi mavidir. Bir ressam renk perspektifi ile uzaklıkları göstermek isterse mavi renk kullanır. Daha yakındakiler için mavinin açık tonlarını, uzaktakiler içinse koyu tonlarını kullanması gerekir. Örneğin daha yakındaki tepeler açık mavi daha uzaktakiler koyu mavi olur. Gökyüzü ufka doğru maviden laciverte doğru akar.

Denizde mavinin bütün tonları mevcuttur. Mavi, insanı hüzne sevk eder, hüznünse acziyetini hatırlatır. Bir daha tekrar etmek gerekirse acziyet hissine yaklaşan insanın kibri kırılır. “Denize bakmak ibadettir” şeklindeki hadis mealine bir de bu çerçeveden bakmak gerekir.

Ünlü İspanyol ressam Pablo Picasso’nun 1901-1904 arasında yaptığı eserleri tanımlamak için “Mavi Dönem” tabiri kullanılır. Picasso bu dönemde mavi ağırlıklı tek renkli eserler vermiştir. Dönemin kasvetli ve melankolik havasını mavi tonda eserlerle resmetmiştir. Fransa’da L’Hippodrome Café in Paris’de kendini vurarak öldüren arkadaşı Carles Casagemas’ın intiharının böyle hüznü bir ruh haline bürünmesine sebep olduğu düşünülmektedir. Picasso, “Casagemas’ın

ölümünü öğrendiğimde mavi boyamaya başladım” diyerek bu durumu doğrulamaktadır.

İngilizcede bir deyim vardır: I feel blue (mavi hissediyorum). Bu deyim çaresizlik, hüznün gibi duyguları ifade etmek için kullanılıyor. Bu deyim Picasso’nun Mavi Dönem’ine bir atıf olduğunu söyleyenler de var.

Hristiyan sanatındaki Mother Mary genellikle mavi kıyafetlerle tasvir edilir. Bu tasvirlerde Meryem Ana genellikle hüznü bir halde görülür.

Leonardo Da Vinci, Meryem Ana ve Çocuk

Afrika’dan Amerika’ya getirilerek tarlalarda çalıştırılan siyah köleler hüznelerini ifade etmek üzere icra ettikleri müziği mavi renkle isimlendirerek blues ismini vermişlerdir. Picasso’nun Mavi Dönem’de ürettiği eserleri, zamanında satmakta güçlük çektiği ancak günümüzde en popüler hale gelmiş eserleridir. Blues müziği de doğduğu tarlaların sınırlarını aşarak bütün dünyaya yayılmış ve evrenselleşmeyi başaramıştır. Hüzünün gücü!

Huzurlu Hülyaların Zuhuru

EDANUR KAYA

*“Yürü! Hür mâviliğin bittiği son hadde kadar!..
İnsan, âlemdede hayâl ettiği müddetçe yaşar.”*

Mümkün olmayan ferahlığın imkânı peşinde, dumanlı bunalımların kahrından kaçanların yani can havliyle geceden kurtulmaya çalışanların, gök aydınlanmaya başlarken sakinleştiği ton giydirilmiş üzerlerimize. Korkuların döve döve dağıtmayı amaçladığı umudumuzdan ürker hâle gelip heveslerimizi bile sakıncalı sanırken, yine de bir hayale tutunmanın verdiği güvenle yaşama bağlanmış gibiyiz. Sokaklarda patlak veren cinnet karşısında kaskatı kesilirken, kendi iç nizamımızı korumak için dalgaların uğramadığı kıyılara uzanmak ve durgun denizlerin ufkuna bakarak huzuru çağırmak istemiştik. Mecali kalmayan ama yine de içindeki güneşin doğmasını bekleyenlerin rengiymiş mavi. Havf ve Recâ terazisindeki dengeyi bozan ağırlığın, taşımakta zorlandığı duygu olduğunu fark edenlerin hissettiği eksiklikmiş. Birden gelen sevinç tesellisiyle ağlamanın kesilip kabullenmeyle gelen suskunluğa sahip çıkmakmış. Biz zulmettikçe kendimize,

göğsümüzün yarılarak ışıkla doldurulması, kasvetin buğusunda inciyi bulurken yaşanan hayretin dirayeti doğurmasıymış.

Yeryüzüne tecelli eden bu iki zıtlıkların ortaya çıkardığı uyum yani hüznle umudun arasındaki saat diliminde, zamanın akıp gidiyor olması akıllara tek bir şeyi getiriyor: Celâl içre Cemâl vardır. Tıpkı Bosna'daki soykırımın gizlenmeye çalışıldığı, insanların sevdiklerinin cenazelerine bile ulaşamadığı o günlerin karanlığında, ölümün dirilttiği çiçeklere konan mavi kelebeklerin aranılanı buldurmasıyla buruk da olsa, gönüllerdeki imanı güçlendiren bir sevinç yaşatması gibi. Hüzün yılının ardından Miraç'ın gerçekleşmesi, Anadolu'da fikirleriyle Moğol istilasının tahribatını onaranların yetişmesi, bugün yaşadığımız kıyametin ümmeti uyandırıyor olması da bu durumu doğruluyor. Acılar karşısında terk edilmediğimiz bir göstergesi olan ilahi avuntular bizi daha da güçlendiriyor. Bu yüzden sadece olumsuzluklara odaklanıp güzeli görememek ya da yalnızca dünyanın tatlı yanıyla meşgul olup acısına göz yummak bizi kör ediyor. Oysa mavi, sabahın

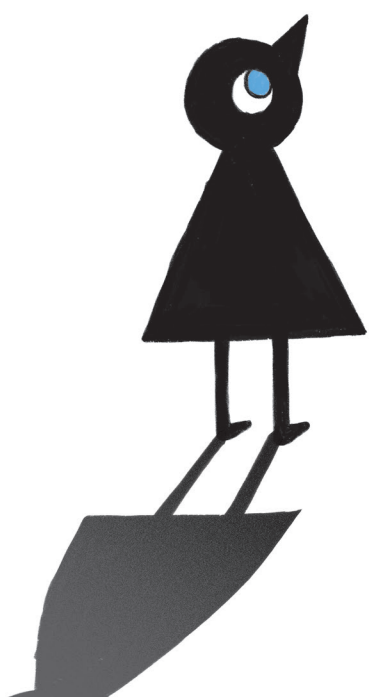
kiymetini gece sayesinde bilenlerin görebildiği bir renktir.

Yahya Kemal'in "Yürü!" dediği de kaybedişlerin kazandırdığı özgürlük yoludur. Başarısızlıkların başarıları taçlandıracağı, düşmelerin yükselmeleri anlamlı kılacağı, ölümlerin dirilişlere neden olacağı, zorluklara rağmen yürümeye devam edenler için her zaman açık olan bir yol. Burada ilerleyenler, önündeki belirsizliğe kapılıp zaman zaman şüpheye düşebilir veya korkabilir ama yine de fark etmeliler ki yolu şekillendiren umutlarıdır ve özgürlük son duraktır.

Özellikle Mevlana'nın düşünceden ibaret olduğumuzu söylemesi de bu dize-leri anlamlı kılar. Zor zamanlarda dahi güzeli düşünmek, içimizde güller yetiştirecektir. Çünkü insan, aklıyla yoğunlaşıp gönlünden dillendirdiği şeyle karşı karşıya kalır. Yürüdüğümüz yolu dikenlerle çevirebiliriz veyahut karşılaştığımız engelleri iyiye yormaya çalışarak kolaylaştırabiliriz. Yaşam öykümüz yazılmış olsa da rolümüzü belirleyecek olan bizleriz.

Zaten Şeyh Galip'in "*Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen / Merdüm-i dide-i ekvân olan âdemsin sen*" demesi de bize gösteriyor ki insan, kendisine güzelce bakmalı ve hürmet göstermelidir. Biz tüm alemlerin özü olan fitratımızdan uzaklaştıkça aslında kendimizin zalimliğini üstleniyoruz. Umutsuzluk en büyük zulüm olarak bizi tüketiyor. Kendi kendine eziyet eden insanların hâli de toplumların çöküşüne neden oluyor. Varlığımızın kıymetini bildiğimizde ve içimizdeki o güçlü potansiyelin farkında olduğumuzda, yolu da dünyayı da güzelleştirmek mümkün. Yeter ki değişime, kendimize yönelttiğimiz bakışları düzeltmekle başlayalım. Yeryüzünün barışı için kendimizle barışalım. Yaşadığımız çağ, her ne kadar karamsar bir tabloya maruz bıraksa da biz her zaman maviyi hatırlayalım.

Nice Mavi Günlere Uyanmak

HİKMET ŞEYHANLIOĞLU

Her insan kendi ruh halini andıran bir renkte bulur kendini. Pek çoğumuz “Acaba bir renk olsaydım hangi renk olurdu?” gibi bir soruyu zihninde evirip, çevirmiştir. Halbuki hayatımızın her köşesinde yer alan farklı renkler bize şu cevabı veriyor “Senin varlığın benim varlığımdır.” Bir ayna gibidir insan ve renk. Birbirleriyle hemhal ve tanışkırlar. Bu yakınlık münasebetiyle insanların mizaçları olduğu gibi renklerinde bir mizacı vardır diyebiliriz. Mesela geçmişte insanlar mor rengini daha çok tercih etmiş nedeni ise bu renk pigmentinin zor bulunması ve zor işçiliğiymiş. Ender rastlanan iyi mizaca sahip insanlar da böyledir, nefis tezkiyesi ile yoğrulmuş iyi bir amaca sahip olanlar pek görünmezler. Onlar sadece müdavimdir. Diğer tüm renklerin hikayesini burada anlatmak sözü uzatır ve metnin ana temasından uzaklaştırır. En iyisi mi ben krem rengi ile boyanmış duvarın karşısına oturup, siyah renkli bilgisayarım üzerinden mavi renge dair düşüncelerimi yazayım. İyi ki şanslıyım, çünkü pencere açık ve masmavi gökyüzü henüz fabrika dumanı ile kirlenmemiş bir şekilde doğallığını korumaya çalışıyor. Bizim heybemize düşen ise ibret almaktır. Hayatımızdaki fabrika dumanı gibi bazı durumlarda mavi rengi gibi sakin ve doğallığımızı koruyabilmektir ibret alınacak olan.

Kelimenin etimolojisine değinmek gerekirse; Arap dilinde mai, su anlamına gelmektedir hani bazen “Su gibi aziz ol” demekle yücelik atfetmiş oluruz. Eski Türkçede

ise “gök” demek munasip görülmüş. Galiba ecdadımız mavi renge yücelik atfetmekte pek mahir gibi görünüyor. Ecdadımızın resmen turnayı gözünden vurarak yaptığı ruhi tespitler takdire şayan çünkü onlar yüceliği ve yüce gönüllü olabilmeyi mavi renginin iki karakteri olan güven ve huzur olarak algılamışlar. Demek ki yüce gönüllü bir insanın mizacı sahip olduğu huzur ve güvendir. İmam Gazali (r.a) gökyüzüne bakmanın faydalarından bahsederken, insana huzur ve kalbe şifa veren göğe boşuna değinmemiş. Haşmetli mavi bir gökyüzü ve uçsuz bucaksız kocaman bir denizin insanda korku veya kaygı gibi duygulara değil de huzur ve sakinliği çağrıştırması elbette ilahi bir takdirin gereğidir. Bu ilahi düzen insan için en manalı düzendir çünkü kendimizi ancak O’nun varlığı ile hakikati seziyor ve şükrediyoruz.

Mavi, üzgün zamanlarımızda ferahlık verir bunun nedeni göğün ve denizin, kederlerin zincirinden azade olma cesaretini ruhlarımıza sirayet etmesidir. Mavi, umuttur; her ne olursa olsun sonsuzluğu çağrıştıır. Mavi, hasrettir; göğe baktığımızda O’na kavuşacağımıza dair bir tesellidir. Mavi, manzumedir; semavatın ihtişamı ve denizin sadeliği bize yüce gönüllülüğün satırlarını, sadırlara nakşetmektedir. Velhasıl kelimeler etrafımızda hakikate dair sezeceğimiz pek çok ibret vardır: insanlar, düşünceler, tabiat ve renkler.

Karanlık zulümlerin sona erdiği nice umut dolu mavi günlere uyanma duasıyla.

Nilüfer Sendromu

RÜMEYSA AKMAN

O, durgun suda durağan bir nilüferdir. Rüzgârın, fırtınanın, çağlayanın yerinden söküp atamadığı bir mahalin çiçeğidir. Zahmetsiz bir suyun üzerinde, yaşamın en meşakkati alınmış yerinde, karada debeleneduranlara gövde gösterisi yapmaktadır adeta. Onun yerinde olmanın, sakin bir gölün üzerinde boy veren bir nilüfer olma- lığın nasıl bir şey olduğu, en kestirilemez husustur her şeyden önce.

Evvela, hiçbir olay karşısında feveran etmez nilüfer. Mutlak bir dinginlik denizinde galeyana gelebileceği bir vak'a yoktur zira. Gerçekleşmesi imkân nispetinde bir korku senaryosu kaplamaz bu çiçeğin köklerini. Her daim arı, duru his yapılarıyla doludur gövdesi. Ahvalinden öyle memnun görünür ki nilüfer, karadaki en görkemli çiçeğin bile hasedinden boynu bükülüverir. Toprağın ve suyun ve de bunların kaderini kendi arzusuna göre tayin etme çabasından asla geçmeyen insanın hezeyanlarına mukavemet göstermenin ne olduğunu bilmez bir nilüfer çiçeği.

Bu yüzden karanın sakinleri, böylesi bir direnişi neden nilüferin değil de kendilerinin sürdürmekte olduklarını sorguladıkları bir kıskançlık girdabına kapılırlar. Toprağın çocukları büyüme sancıları çekerken, sülün gibi suda yüzen nilüfer doğal olarak şanslı gelir. Göl, onun yükünü çekmekten hiç rahatsızlık duymuyor, nilüferi canıgönülden kucaklayıp, sırtında taşıyor gibidir. Dolayısıyla toprağın tohumları erişince erginliğe, sitem etmeden duramazlar köklerine. Bir su bitkisi mavilikte raks ederken kaygısızca, kurak günlerin acısına katlanmaya yazgılı olan onlardır. Bundan, karadan çıktıkları çileden mütevellit, çılgınca suçlarlar atalarını.

Neticede nilüferin mecalinin kalma- yacağı bir olgunlaşma döngüsünden, sanki doğuştan azat olunmuş gibi verdiği intiba, her bitkinin sindirebileceği bir durum değildir. Her biri bir şekilde, nilüferin sahip olduğuna kani oldukları bu haşmete, şana karşı kendi kaderine küsebilir. Her birinin, hoyrat yele karşı kopmasın diye savunduğu yaprağı,

özerkliğin denize doğru edinildiği sanısına sürüklenebilir. Kendi konutundan memnun en güzide nebat, yağmur damlalarına hasret kaldığı anda, nilüferin evine gözünü dikebilir. Suda mesken tutan nilüferin, nasıl olup da maviliği bu denli hazmediyor olabildiği, şöhretinden sual olunmayan güllerin dahi celbeder dikkatini. Fazladan suyu yapraklarına sığdıramayarak çürümeye yüz tutan gövdeler, sulak bir mevkide ölmeden durabilen nilüferi acayıp bulurlar.

Oysa, bir nilüfer çiçeği de doğanın kanunlarının üstünde bir canlılık planına haiz değildir. Diriliği, yaşama süresi, bir yerleşim yerinin ikliminin, bitki örtüsünün bağlarından kopmuş özgür bir mevsimin çocuğu değildir. Onun tam da sucul karakteri düşündürtür karadakileri, tam da ne batmakla ne boğulmakla suya karşı koymaya mecbur olduğu özü dehşete düşürür temaşa edenleri. Ona en çok edilen muamelelerden biri, bu sakın ve abartısız akışının ardında sinsî bir plan güttüğü yakıştırması olur. Buna göre, ya gizliden gizliye göle süs olma sözü vererek, gölün aklını çelmiş ve onun himayesine girmiştir nilüfer, ya da hasbelkader suyla tanışıp o gün bu gündür onunla bir doğa ortaklığı kurmuştur. Münferit kalmak için de bu ortaklıktan hiçbir kara canlısına söz etmemiştir.

Suyun üzerinde tatlı tatlı bakarken gökyüzüne, onu izleyenlere görsel şöleninin imtiyazlığını açık ediverir nispet verircesine. Bu nispete karşılık, nilüferin kamufle ettiğine inandıkları gizli niyetini ifşa etmek isteyenler, sorgulamayı bırakmazlar. Doğuştan talihli olmanın ötesinde bir iş vardır bu çiçekte, ama ne? Suyun yüzeyinde soluğu kesilmeden durup kalmasının hikmeti, gölün hükümrani olmasından mı ileri gelir? Ya da su mu karar vermiştir ona enginliğini açıp, iltimas geçmeye? Görenlerin sormadan edemediği şey de budur. Nilüfer, gölle nasıl bir anlaşma

yapmıştır ki suyun tehdidinden çekinmeksizin yüzüp durmaktadır keyifle? Bu keyfiyetten mahrum toprak bitkileri, bir sendrom misali, sucul nilüferin karakterini ne anlayışla karşılarlar ne kabul ederler ne de affederler. Nilüfer sendromunun en yaygın belirtisidir bu; gelişmek için çaba göstermeyen bir çiçek yaşama hakkına da sahip değildir. Madem nilüfer, yeryüzünün karasına mahkûm kalmayarak başarmıştır mavilikte kökleşmeyi, öyleyse sırrını saklamadan açıklamaya borçludur canlılığı, nasıl nefes alıp verebildiğini. Aksi hâlde nilüferin, suda yeşermeyen her çiçeğe, çabasız izlenimli hayat serüveniyle efsunladığı bir sendrom yaşatması her an mümkün bir vakıadır.

Öyle ya, nilüfer çiçeği sonsuz bir telaşsızlık akıntısında seyrederek durur. O, tehlike ve zararın gölgesini hissetmez, zira zerre ziyana uğramayacağı bir imkâna gark olmuş vaziyettedir: Nilüferin bahtı mavidir. Bu bahttan memnundur nilüfer, kaynağından tasalanmaz, *“ah bir kara olsaydı yurdum”* diye isyan etmez. Göle emanetken, gölden hıyanet gelir mi diye telaşa düşmez. Onunki tam bir teslimiyettir maviliğe. Tevekkül de budur esasında; suya amenna deyip boyun eğmişken neden bir gün suyun gazabına uğrayabileceğini anlayamaz bir türlü. Karadaki çiçeklerin kabullenemedikleri de bu olur. Nilüfer nasıl oluyor da canının derdine bir kere bile olsun düşmüyor, suyun enginliğine karşı ürkmekten soğukkanlılığını koruyor diye kendi köklerinden şüphe ederler. Bu şüphenin sonunda da nilüfer sendromuna yakalanır, *“bahıtımız kara”* diye galeyâna gelirler. Halbuki nilüfer çiçeği yazgısına tabidir, kendi yerine cephe almadan, diğer yaşayanlardan farkını bilmeye kâmindir. Nitekim karadaki çiçeklerin gözden kaçırdığı husus da budur. Sağ kalmak için yerin-yurdun korkutucu unsurlarıyla kavga etmek, ne ölmemeye ne de sonsuzluğa çaredir.

Sırrın Dağıldığı

VİLDAN TEZEL

Bugün gök yüzüne baktım.
Maviydi.
“Allah’ım!” dedim. “Beni gök sırlarıyla tanıştır.”
Yine de anlamazdım sırdan. Ama isterdim ki sır anlasın beni, aynalaşın.
Kırılmadan ve bin parçaya bölünmeden yansımalarım aynalasın.
Bir bütünlük içinde görmek kendimi, acziyet ve keyfiyetimi, bir mana bahşederdi varlığıma.
Göremedim.
Yansıma, sır olmayınca yanılısamadan ibaretti.
Yanıldım.
İnsanım, dedim yanılırım.
Gök diye, dokunabileceğim mavilikler aradım.
Deniz var, dediler, onu gör.
Denize baktım, maviydi. Denize dokundum, hareketliydi. Denizi gördüm, renksizdi.
Her gördüğüm baktığımdan farklı olarak bir şeyde eriyordu.
Bu şey sırdı.
Sanki sır, göğü kendinde saklıyordu.
Beni de saklasın, zerrelere erisin istedim sırda.

Bugün gök yüzünden baktım.
Maviydim.
“Allah’ım!” dedim. “Beni kimsesiz bırakma.”

Yine de bilmezdim kimseyle olmayı. Ama isterdim ki bir ses duyayım.
Ses söze dönüşsün, söz seziye.
Dönüp dolaşıp kendimi aramaya başladığım bu anda bir şeylerin dönüştüğüne şahit olayım.
Sesimi duyarak ve sezime güvenerek olana şahitlik etmek beni özgürleştirirdi oldurma gayretinden.
Özgürleşemedim.
Bin parçaya bölününce duyulan ses, hakikat değildi.
Bin yansımaya kırılınca görülen, olan değildi.
Ben diye görebileceğim mavilikler aradım.
Rüya var, dediler, onu gör.
Rüya gördüm, maviydi. Rühayı anlamadım, ilginçti. Rühayı deneyimledim, renksizdi.
Her deneyimlediğim olandan farklı olarak dağılıyordu.
Bu dağılma sanrıydı.
Sanki sanrı noktayı çoğaltıyordu.*
Beni de çoğaltan bu sanrı, bir bütünlük arzusu uyandırdı içte.

Bugün gök yüzünde baktım.
Mavi gibiydi her şey.
“Allah’ım!” dedim. “Şükürler olsun.”
Baktığım ve gördüğüm, duyduğum ve sezdiğimden farklı değil.

* "İlim bir nokta idi, cahiller onu çoğalttı.- Hz. Ali

Mavi ve Göz

HANNE NUR ÖZDEN

Geceleyin, yaralı haliyle uzanmış yatıyordu asker. Göklerde yıldızlar, vahşi hayvan gözleri gibi onu seyrediyor, arada göz kırpmıyor, saklayıp gösteriyordu kendini. Bu bakışmalara bir kuş katıldı, kondu adamın yanındaki kuru ağaç dalına. Siyah tüyleri olan küçük bir kuştur bu. Masmavi gözleri olmasa geldiğini anlamayacaktı asker. Öyle maviydi ki gözleri, yıldızları sönük bırakıyor, nazara davet eder gibi derinden bakıyordu. Kuş, dile geldi konuştu: "Gidelim artık asker, ilerleme vakti geldi." "Gidemem" diye cevap verdi "Yaralıyım, üşüyorum ve açıkçası korkuyorum. Ölümünden değil... gidip savaşmamaktan... başarısızlıktan korkuyorum." "Dön o zaman" dedi kuş. "Yolun ortasındasın hâlâ, evden çok da uzaklaşmadın." "Dönmem..." dedi asker, başka bir cümle eklemen ardına. "O zaman kararsızlık içinde yatacak mısın? Olacak olan bu mu?" Bu soruyu önce cevaplamadı, gözlerini kuşun gözlerinden ayırıp göklere yöneltti, ardından sessizlikten yavaşça ayrılan bir tonla: "Biraz... dinlenicem sanırım... yıldızları seyredicem, bu gece çok fazlalar... Sessizlik bilindik yerine oturdu, yıldızlar adama göz kırptı, kuş daldan uçtu..."

